

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Contractus in specie secundum rubricarum ordinem
exponens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. II. Quinam Feudum constituere, vel accipere possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63816)

est, quod conditionatè tantum jus in hoc casu foeminae quæsitum fuerit, quia jure Feudali *d. Tit. 17. Feud. 2.* tantum prohibetur foemina acquirere Feudum existente masculo, non autem acquisitum eo non existente postea retinere, & casus postea eveniens jus quæsitum

evertere non potest, licet impedivisset, si prius evenisset, sicut impedimenta quædam matrimonii illud non dissolvunt, si contracto jam matrimonio supervenerint, licet impedivissent, si præcessissent. *Zafius part. 7. n. 53. Hauldus Tract. 9. cap. 5. n. 790.*

§. II.

Quinam Feudum constituere, vel accipere possint?

SUMMARI A.

27. Circa Feudum constituentes ponitur regula. 28. 29. 30. An infantes, prodigi, furiosi, minores, filii familias, muti, & surdi Feudum constituere valeant, per distinctas resolutiones exponitur. 31. Etiam plebeji, & rustici res suas in Feudum dare possunt. 32. 33. Duæ oppositiones solvuntur. 34. Etiam foemina Feudum constituere possunt. 35. Imperator de bonis imperii cum consensu Electorum. 36. S. Pontifex, nisi per speciales conventiones impediatur, omnes res Ecclesie in Feudum dare potest, similiter alii Prælati res ab antiquo in Feudum dari solitas, de novo verò non aliter, nisi accedente justa causa, & adhibitis præscriptis solemnitatibus, 37. quod nec in bonis à Laico Ecclesie oblati procedit. 38. Capitulum Sede vacante Feudum ad Episcopum privativè spectans aliis concedere nequit. 39. Feuda accipere possunt omnes, qui non prohibentur. 40. 41. An Clerici, & Religiosi Feuda acquirere possint, discutitur. 42. Monasterium bonorum capax succedit in Feudo sui Religiosi. 43. Non etiam, si bonorum stabilium sit incapax.

27 **D**E prioribus hæc est regula generalis, quod, quicumque rerum immobilium dominium habent, earumque liberam administrationem, Feudum dare, & constituere possint, & qui alterutro destituuntur, hoc est, vel dominio, vel libera administratione, illi Feudorum constituendorum incapaces habeantur, textus expressus in *Tit. 3. Feud. 2.* *Hunniius Tract. Feud. cap. 7. n. 1.* Sed quia nulla regula tam firma est, quin nonnunquam fatiscat, idcirco particulatim inquirendum est, in quibus casibus vis regulæ obtineat, & in quibus deficiat.

Quæres I. An infantes, furiosi, 28 prodigi, pupilli, minores, filii familias, surdi, & muti Feudum constituere possint? Resp. I. quoad infantes, furiosos, & prodigos negativè, quia hujusmodi personæ vel consensu carent, aut si eum quidem præstare possint, is tamen à jure pro nullo habetur, unde hi infeudare non possunt, cum consentire nequeant. *Vultej. cap. 3. n. 4.*

Resp. II. Minores 25. annis, accedente quoque curatoris consensu Feudum de novo constituere non posse, nisi accedat decretum Magistratus, ex regula generali, quod aliter ipsis aliena-

tio (cujus species est infeudatio) concessa non sit. *tt. C. de Prædiis min. Vultej. d. cap. n. 6.* Feudi tamen semel legitimè constituti renovatio ipsis conceditur *d. Tit. 3. Feud. 2.* & quidem solis, si curatorem non habeant. Qui verò sub curatela constituti sunt, haud alio casu, curatore non interveniente, Feudum renovare posse, quàm quo uni, vel alteri ex agnatis necessariò, ex voluntate nimirum patris renovatio facienda est, nam filio, tamen si sub curatore sit, prohibitum non est, etiam se solo ab obligationibus patris se liberare *arg. l. 3. C. quando decret. non est opus. l. 7. §. 2. ff. de Pecul.* Clariss. P. Ranbeck *c. Tract. cap. 2. pag. 45. & seq.* ubi Hotomanni, Duareni, & aliorum dissentientium argumentis satisfacit.

30 Resp. III. Filium familias Majorenem in bonis adventitiis *extraordinariis* feudum etiam se solo constituere posse, quia in his bonis ipsi libera, saltem inter vivos, disponendi facultas concessa est. *Nov. 117. cap. 1.* P. Ranbeck *cit. loc.*

31 Resp. IV. Mutos, & surdos ex natura tales, cum negotia ejusmodi civilia intelligere non præsumantur, etiam ad infeudandum inhabiles censentur. Si ex accidenti tales sint, vel soli, si feudi obligationes satis calleant, aut accedente consensu Curatoris, cum decreto Magistratus feudum constituere posse. Idem laudatus Author.

32 Quæres II. An Plebeji, & rustici rem suam *allodiam* in feudum dare possint? Conclusio nostra est affirmativa, ex data jam Regula *tit. 3. feud. 2.* quod, qui liberam rerum suarum administrationem habent, feudum constituere possint. Nec illa Regula ex *d.*

tit. 3. (ut videtur Duareno) *negative* est concepta, nam particula illa: *non ab alio, nisi* orationem faciunt *affirmativam*, ac idem significant, ac *omnis, qui* legitimam rerum suarum administrationem habet, etiam de novo alterum infeudare possit. Cui etiam consonat Rubrica illius *tit. 3.* quæ *affirmative* concepta est, scilicet, *per quos fiat investitura, & per quos recipiatur?* Hunnius *d. tract. cap. 7.* Ranbeck *cit. cap. 2. pag. 48.*

Duo præcipuè obstare videntur I. 33 quod feudistæ *tit. 1. feud. 1.* propositum fuerit, omnes recensere personas, quæ feuda dare possunt, nullam verò is mentionem plebeji, sive rustici ibidem fecerit; unde augurari licet, rusticos ab hoc jure esse exclusos, maxime, cum ibidem tantum recensentur personas dignitate quadam insignes. II. Cum dominus in Vasallum per investituram acquirat jurisdictionem *tit. 55. §. fin. feud. 2.* illa autem privatorum pactis dari nequeat. *l. 1. princ. ff. de Offic. ejus, cui mand.* inferendum est, rusticum non posse rem suam aliis in feudum dare.

Sed levi brachio ambæ oppositio-
nes sternuntur, respondendo & quidem
ad I. quod ibi feudistæ intentio non
fuerit recensere personas, quæ in re
propria feudum constituere possunt, sed
de illis personis feudistam agere, de
quibus dubitari poterat, an res, quas
non proprio jure possident, aliis in feudum dare queant. Agitur enim eo in loco de personis Ecclesiasticis, & Prælati non suam, sed Ecclesiæ rem in feudum dantibus. Item de Ducibus, Marchionibus &c. qui feuda Imperii possidentes ea rursus in aliis feudum concedunt. Ad II. responderetur, *jurisdi-*
ctio-

tionem feudalem non tribui privata conventionē; sed lege feudali deferri domino, & *paribus Curie. d. tit. 55. §. ult. feud. 2. & tit. 34. in princ. eod.* Et licet alias de Jure Civili Romano potestas jus dicendi sit *munus publicum*, quod in rusticum transferri videtur indignum, tamen *jurisdictio feudalis* non videtur esse *muneris publici*, sed habet se ad instar *compromissi*, cujus rustici incapaces non sunt. *t. t. ff. C. de recept. arbitr. ita* respondet Hunnius *d. cap. 7.* P. Ranbeck *cap. 2. pag. 48.* Clariss. P. Böckhn hic *num. 13.* censet, in tali casu jus cognoscendi pertinere ad *judicem ordinarium*, qui tamen secundum *Regulas feudales causas decidere obligatus* sit.

35 Quæres III. An *foemina* feudum constituere possint? Resp. affirmative. Quamquam id, spectato initio juris feudalis fortè non procederet, hodie tamen, postquam jura feudalia mirum in modum ampliata, aucta, & extensa fuerunt, ut ex solo *tit. 1. §. 1. feud. 1.* liquet, etiam *foemina* capaces sunt. Nec officit, quod *foemina*, Magistratus gerere, *judices* esse, ac per consequens *jurisdictionem* exercere nequeant, *l. 12. ff. de jud. l. ult. C. de arbitr. l. 2. ff. de R. J.* nam hoc duntaxat verum est de *Jure Civili*, non etiam de *Jure Feudali*, & de *consuetudine*, quæ, quod *foeminas jurisdictionis* capaces reddere possit, constat ex *cap. 4. de arbitr.* Plura circa hanc Quæstionem congesta, & digesta argumenta reperies apud laudatum Hunnium *dict. cap. 7. pag. 106.* § seq.

36 Fuerunt, qui Imperatori in bonis Imperii feuda constituendi potestatem abjudicarunt, quorum argumenta re-

fert, & refutat Hunnius *d. cap. pag. 123.* § seq. Nos neutiquam hanc potestatem Majestati Imperatorie dubiam, ac controversam reddere volumus, sed eam duntaxat ita limitamus cum Magnif. P. Schmier *lib. 3. tract. 3. cap. 2. num. 607.* ut *Regalia*, & *feuda majora* adhibito Electorum consensu conferre posse dicamus, id quod elucet ex Capitulatione novissima Augustissimi CAROLI VI. *Artic. 11.* ipsos tamen Electoratus, ne ipsorum diuturnior vacantia Imperio damnosa sit, necessarium etiam citra Electorum consensum conferre tenetur. *Aur. Bull. tit. 7. §. 5.*

De S. Pontifice dubium non est, 37 quin cujuscunque Ecclesie res, etiam non infeudari solitas, in feudum concedere possit. *Arg. cap. 2. de Præbend. in 6.* Hodie tamen per *Recessus & pacta*, & in specie per *Concordata Germanie* ejus potestas nonnihil limitata, & restricta est. De *Episcopis*, aliisque *Prælati* similiter certum est, quod res ab antiquo in feudum dari solitas rursus in feudum concedere possint, per *cap. 2. h. tit. Extrav. Ambitiosa de reb. Eccles. alienand. inter commun.* Vide nos ad *tit. de reb. Eccles. alien. num. 32.* § 2. seqq. Bona verò Ecclesie de novo in feudum dare nequeunt, nisi adhibitis debitis solennitatibus, quia & hæc species alienationis est. Censetur autem res de novo in feudum data, quæ, antequam *Prælati* Ecclesiam obtinuit, in feudum dari non consuevit. *tit. 35. feud. 2.* Hodie post *Decretum Urbani VIII.* editum Anno 1625. Calendis Novemb. quod refert *Africanus Tamburinus tom. 3. de J. A. disput. 14. Q. 4. num. 6.* *Prælati* sub gravissimis pœnis interdicitur, ne res Ecclesie quascun-

que

que vel de novo, vel etiam de antiquo dari solitas in feudum concedant, sed hanc Constitutionem in Germania vix receptam existimo, quam etiam, quoad consensum Papæ in alienationibus à Prælatibus inferioribus requirendum, recessum fecisse, testis est P. Engel ad *tit. de reb. Eccles. alien. n. 15.* P. Wiestner *ibidem. num. 114.* & alli.

38 Sed quid, si Laicus bona sua *allo-dialia* offerat Ecclesiæ, an Prælati absque consensu Capituli dicta bona donatori laico in feudum dare possit? Affirmandum esse iudicat Bœhmerus *h. t. §. 23.* eo, quod talis infeudatio non videatur esse *alienatio*, sed potius domini *directi* acquisitio, in qua nulla deliberatione opus, cum Ecclesia damnum non sentiat. Mihi tamen hæc ratio assensum non persuadet, quia per talem oblationem à laico liberaliter factam dominium non modo *directum*, sed etiam *utile* transivit in Ecclesiam; unde, tametsi per infeudationem Ecclesiæ conditio in tantum redderetur melior, quod dominium *directum* de novo acquisivisset, tamen rursus pateretur quandam diminutionem sui juris, si dominium *utile* (id quod per infeudationem fieri debet) in donantem transferret. Quapropter ratio Bœhmeri haud aliud probat, quam quod congruat, ut Capitulum in similem alienationem pronis suffragiis consentiat.

39 De Capitulo fortè quæris, an Sede vacante feudum ad Episcopi collationem spectans, recens apertum, rursus alteri concedere possit? Hanctonius *de Jur. feud. lib. 1. cap. 6. num. 23.* affirmat, nullam tamen sui asserti reddit rationem. Malo cum Bœhmero *hic §. 21.* hanc facultatem Capitulo denegare,

quia etiam Capitulum Sede vacante beneficia, quæ ad liberam collationem, Episcopi spectant, conferre nequit. Ut ad *tit. Ne Sede vacant. n. 4.* docuimus, ergo tanto minus feuda recens aperta conferre poterit. Nam majus sanè præjudicium Ecclesiæ vacanti ex dilata collatione timendum est, quam ex dilata infeudatione. Nec ratio Struvii dissentientis contrarium evincit, quod talem infeudationem Episcopus necessario facere debeat, unde, sicut Capitulum Sede vacante in jurisdictione necessaria succedit, ita & in infeudatione. Verùm Struvii suppositum fallit: nec enim Prælati necessitatur, aperto feudo bona rursus aliis in feudum dare, sed hoc ipsius arbitrio relinquatur. Hæc ipsa tamen assertio intelligi debet de feudis, quæ ad collationem Episcopi *privativè* spectant; secus dicendum, si concessio feudi communiter ad Episcopum, & Capitulum spectet. *Arg. cap. un. ne Sed. vacant. in 6.*

Accipere Feuda possunt omnes, qui 40 specialiter non prohibentur, *Tit. 3. Feud. 2.* est enim hoc edictum prohibitorium, cujus ea est indoles, ut omnia censeantur permessa, quæ non specialiter reperiuntur prohibita. *arg. l. 1. ff. de Testib.* Quapropter hodie nulla textus, conditionis, status, vel ætatis ratione habita legales alioquin personæ ad Feudum admittuntur. Zasius, & cum eo laudat. P. Ranbeck *cit. c. 2. Thes. 2.* ubi consequenter personas enumerat, addita declaratione, quæ, & quomodo in Feudis succedant, ac in specie illam quæstionem ventilat. *pag. 17. & seq.* An Feudo filiofamilias concessio, usufructus patri quærat? ad quem, uti & ad Fachinæum *lib. 7. cap. 77.* tempo-

poris, & foliorum angustia pressus studiosum lectorem remitto.

41 De Clericis, & Religiosis inquirendum est, an, & quomodo Feuda acquirere, vel in eis succedere valeant? Si spectemus jus feudale commune, in propatulo est, eos & acquisitionis, & successionis incapaces esse: etenim *tit. 36. feud. 2.* expressè dicitur, Clericum nullo modo in feudo paterno debere succedere, ita, ut etiam, qui Clericus efficitur, aut Votum Religionis assumit, hoc ipso feudum, quod habuit, amittat. *tit. 26. §. qui Clericus Feud. 2. §. tit. 36. in fin. eod. lib.* quia, ut dicitur *tit. 21. feud. 2. desit esse miles seculi, qui factus est miles Christi.*

42 Jure tamen Canonico non solum Ecclesiarum, & Monasteria, sed etiam Clerici, & Religiosi feudorum capaces sunt. *cap. 6. §. 7. de foro compet. cap. 21. §. verum de Regul. in 6. Rosenth. de feud. cap. 3. Concl. 3. §. 5.* Nec officit, quod libri feudorum sint authentici, & in materia feudali etiam Clericos, & personas Ecclesiasticas ligent. Clarus ex communi *Quest. 3. in fin.* Nam id solum intelligendum est de illis legibus feudalibus, quæ generaliter disponunt, & hæc censentur approbatæ ab Ecclesia, quando Canones non expressè contradicunt: non verò illæ, quæ in specie disponunt de personis, & rebus Ecclesiasticis. *cap. 14. de Elect. & idèd,* quatenus Clericos, & Monachos excludunt à successione in feudis, non habent auctoritatem legis, sed prævalent tunc Canones. Felin. in *cap. 8. de Probat. num. 44.* Vultejus *de feud. lib. 1. cap. 4.* Fagnanus, & alii. Imò etiam jus commune feudale excludens Clericos variè limitatur, & quidem I. si

aliud consuetudine, vel statuto introductum sit, aut ex prima institutione feudum dignitati Ecclesiasticæ annexum sit juxta *tit. 40. §. fin. feud. 2. & d. cap. 6. §. 7. de for. compet.* sic enim hodie passim in Germania non solum Episcopos, Abbates &c. feuda majora & Imperialia dignitatibus annexa possidere notat Fachin. *lib. 7. cap. 34. in fin.* Knipschildt *de fideicommiss. famil. nobil. cap. 8. n. 54.* sed etiam Clericos, præsertim Sæculares ea retinere, imò & in iis succedere refert Vultej. *lib. 1. de feud. cap. 9. §. 1. num. 67.* Ratio autem est, quod hæc feuda aut sint franca, & libera ab omni servitio præstando, aut servitium tale reposcant, quod etiam per substitutum adimpleri potest, aut, siquidem personale sit, illud tamen præstare honestati Clericali non repugnet. Unde, si quæ sint feuda, quæ personale servitium tale requirant, quod statum Clericalem dedecet, ut est in persona militare, Clerici haud dubio à tali feudo sunt exclusi non jure feudali, quod in Clericos nihil potest, sed propter servitium incompatibile cum qualitate Ecclesiastica. Card. de Luca *discurs. 54. de feud. n. 9.* Vincent. Petra *tom. 1. Comment. ad Const. Apost. pag. 442. num. 26.* Quin ipsum jus feudale non aliam rationem exclusionis allegat, nam *cit. tit. 21. feud. 2.* dicit: *sed judicatum est, domini vel agnati conditionem esse potiorum, eo quod desit esse miles seculi, qui factus est miles Christi, nec beneficium pertinet ad eum, qui non debet gerere officium.* Quapropter erroris arguit Card. de Luca laudatus Petra *cit. loc. num. 67.* quod scripserit *disc. 54. de feud. n. 19.* quod, quotiescunque agitur de feudo, in quo debet præstari *Juramentum fidelitatis.*

litatis, deficiat capacitas in Clericis, quia continet in se implicitum onus serviendi personaliter in militia: nam constat, Episcopos, & Clericos imò Religiosos *juramenta fidelitatis* præstare dominis feudorū *cap. 30. de Jurej. cap. un. §. verum de stat. Reg. in 6.* & tamen in juramento fidelitatis de servitio personali mentio fiat, tamen, cum consuetudine jam generali inductum sit, ut per substitutum illud præstare liceat, Clerici omninò capaces sunt feudorum, quanquam juxta formam *cap. 30. de Jurejur.* Juramentum fidelitatis præstare debeant.

43 Sed quid de Monasterio, vel Religione? Resp. si bonorum capax sit, feudumque à servitio liberum, vel quod honestè à Monasterio saltem per substitutum præstari valeat, pariter in feudo sui professi succedere. Panorm. in *cap. 8. de Probat. num. 69.* Tambur. *de Jur. Abbat. tom. 3. disput. 11. Quest. 6. num. 26. & seqq.* cum aliis pluribus ibi-

dem allegatis, qui tamen AA. hanc Conclusionem communiter ita limitant, ut ad tempus duntaxat vitæ ipsius professi feudi utilitas ad Monasterium spectet, & eo mortuo ad agnatos, vel dominum directum redeat: etsi enim Monasterium aliàs locò filii censeatur, ita, ut, si hæres hæreditatem restituere jussus, casu, quo sine liberis decederet, Monasterium ingrediatur, illud in filii locum subintrans nihil restituere teneatur, in feudis tamen aliter observatur, ubi filius tantum naturalis & legitimus succedit, cum Monasterium tantum pro filio civiliter tali habeatur. Hæc quidem de Monasteriis bonorum stabilium capacibus. Sin verò Monasterium, aut Religio, quam quis profitetur, bonorum capax non sit, etiam Monasterium in feudo sui professi non succedit, sed illud vel ad dominum, vel ad agnatos revertitur. Azor *part. 3. lib. 10. de feud. Quest. 4.*

§. III.

Quæ res in feudum dari possint?

SUMMARI.

44. Regula proponitur circa res in feudum dari idoneas. 45. Excluduntur res mobiles. 46. Non item quæ rebus immobilibus coherent. 47. Neque etiam res incorporales. 48. Debent tamen hæ res in commercio humano existere. 49. An decimæ laicis in feudum dari possint? Resolvitur negativè. 50. Consuetudinem contrariam legitimam non agnoscimus. 51. Res aliæ, quæ in feudum dari nequeunt, enumerantur. 52. Res feudales rursus subinfeudari possunt. 53. Pecuniâ non est objectum feudi. 54. Bene verò res aliena, & quo effectu?

44 DE rebus, quæ in feudum dari possunt, habemus Regulam *tit. 1. in fin. feud. 2.* quam feudista his verbis expressit: *Sciendum est autem, feudum, sive beneficium non nisi in rebus soli, aut solo coherentibus, aut in iis, quæ inter immobilia communerantur (veluti cum de Camera, aut de caverna feudum*